

Op de vlucht

Verhaal ter voorbereiding op onderwijsbezoek
tentoonstelling Vrijheid, Vetes en Vagevuur in het
Fries Museum. Te zien t/m 7 mei 2023

Sicco voelt zich opgelucht als hij naar buiten loopt, door de poort van het klooster Klaarkamp. Het lijkt hem maar niks; de hele dag tussen die stenen muren bidden en zingen, voor de rest van je leven. Natuurlijk is het belangrijk wat ze doen. Sicco weet heus wel dat de monniken ook voor hem en zijn familie bidden. Maar zelf wordt hij liever een vrije boer.

Misschien krijgt hij op een dag ook wel zijn eigen stins! Maar de kans is groot dat zijn oudere broer Hessel zijn vader Tjaard opvolgt als leider. En als Hessel hier de baas wordt, is de stins ook van hem.

De portier van het klooster heeft hem net de kletsie, een lange speer, teruggegeven die hij bij de poort moest achterlaten. De veertienjarige Sicco heeft zijn kletsie al heel vaak gebruikt. Hij is trots op zijn wapen, met de blinkende metalen punt en de vierpotige klauw aan de onderkant.

Sicco besluit de kortste weg naar hun grote boerderij te nemen. Niet over de lage dijk, maar rechtstreeks, over de natte weilanden langs het Klaarkampstermeer. Met zijn lange kletsie kan hij over elke sloot springen, want de vier ijzeren pootjes aan de onderkant zorgen er wel voor dat hij niet wegzakt in de bodem. Vroeger zwierf hij hier altijd rond met zijn tweelingbroer Eppo. Maar Eppo is... Nee, niet aan

denken, houdt hij zichzelf voor. Hij moet het nu alleen redden.

Dan hoort hij wat. Een schreeuw in de verte. En nu hij goed kijkt, ziet hij ook wat zwarte rook opstijgen boven het dak van hun boerderij. Dan ziet hij op het erf vreemde mannen met helmen en zwaarden en kleine ronde schilden lopen. Hun boerderij wordt aangevallen! Het moeten de mannen van Wieger zijn. De leider, waar Sicco's vader een vete mee uitvecht. Een vete is een ruzie tussen de ene en de andere familie. En het zal nog wel even duren voor het vrede is tussen vader en Wieger.

De klokken van de Sint Alexanderkerk luiden.

Een alarm voor de hele omgeving. Sicco is nog een paar honderd passen van de kerk verwijderd, en nog iets verder staat hun boerderij, met de stins ernaast. Sicco hoopt vurig dat zijn vader en moeder en zijn oudere broer Hessel zich op tijd in die stenen toren, de stins, hebben teruggetrokken. Daar kunnen ze een plan maken, en wachten op versterking. Maar wat moet Sicco ondertussen doen? Is hij een lafaard als hij de mannen van Wieger niet aanvalt? Of is hij een roekeloze sukkel als hij het juist wel doet? Hij heeft alleen zijn kletsie en zijn kleine mes maar bij zich. Misschien kan hij beter omkeren en schuilen in het veilige, stenen klooster, tot de kust veilig is.

Drie mannen op de weg maken een einde aan zijn getwijfel. Ze schreeuwen. "Kijk daar, dat is er een van

Tjaard! Dat moet wel!” “Grijp hem!” “Het is een van de zonen!”

De mannen rennen naar hem toe, een lange dolk in de ene hand, een klein schild in de andere. Sicco staat een ogenblik verstijfd van schrik, maar dan begint hij te rennen. Tegen drie volwassen mannen kan hij sowieso niet op. Als hij maar bij de volgende, brede sloot kan komen, dan heeft hij een kans.

De voetstappen klinken steeds dichterbij, net als het gehijg van de mannen. Dan wordt Sicco ineens omver getrokken. De voorste man heeft zijn mantel vastgegrepen. Sicco struikelt, en voelt de fibula voor zijn borst losschieten. Zonder na te denken komt hij weer overeind en laat hij zijn mantel met de muntvormige speld achter in de handen van de vijand. Het geeft hem net genoeg tijd om een laatste aanloop te nemen, de klauw van zijn kletsie in de sloot te prikken en de sprong te wagen. Bijna mislukt het nog, hij hangt een moment stil, maar dan valt hij de goede kant op. Hij is veilig! Maar niet voor lang. Terwijl de drie mannen langs de sloot rennen, op zoek naar een plek om over te steken, holt Sicco naar de kerk.

Misschien kan hij daar veiligheid vinden, want in een kerk mag je niet vechten. Hij komt bij de dikke, stenen muur en loopt naar de kant waar de mannen hem niet langer kunnen zien. Dan valt zijn oog op de ingang van de grafkelder. Hij twijfelt geen moment, maar schiet erop af en glipt naar binnen. Als hij de deur achter zich sluit, staat hij in het donker en is het plotseling doodstil.

“Is hier iemand?”

Sicco houdt zijn kletsie voor zich uit, maar hij hoort alleen het geritsel van een rat. Zijn eigen adem klinkt extra luid in deze koele, donkere ruimte. Voorzichtig loopt hij de stenen trap af. Hij schrikt als zijn speer iets raakt, maar dan herinnert hij zich weer de stenen pilaren die hier staan. Sicco is hier lang niet geweest, bedenkt hij zich. Te lang. Want een paar stappen verder ligt het graf van Eppo.

Hij laat zich zakken naast de grafsteen, leunt met zijn rug tegen de koude muur en trekt zijn benen op. Hij strijkt met zijn hand over de steen en voelt de bekende vormen onder zijn vingers; een laars, de plooien van die bijzondere nieuwe mantel waarin Eppo werd begraven. Sicco weet niet waarom, maar

hij voelt ineens de behoefte om zachtjes tegen zijn tweelingbroer te gaan praten.

“Hé, Eppo. Daar ben ik weer. Ik leef nog, maar het scheelt niet veel. Als het zo doorgaat, kom ik snel genoeg naast je liggen.” Hij lacht om zijn eigen domme grap.

“Ik ben hem kwijt trouwens, onze speld. Je weet wel, die munt met die vreemde tekens erop. Die we bij onze geboorte hebben gekregen.” Sicco tikt even met zijn hand op de steen waaronder Eppo is begraven. Met zijn fibula, al was die onder zijn dure mantel niet meer te zien. “Gelukkig heb jij hem nog.”

Er ritselt weer iets, maar verder is het stil. De aanvallers wagen zich niet bij de kerk, dat zou ook een schande zijn. Sicco voelt, met elk woord dat hij in het donker fluistert, de spanning uit zijn lijf wegvloeien, “Ik mis je zo, Eppo. Was je nog maar hier.” Sicco weet niet hoe lang hij daar al zit, als de deur van de crypte openzwaait. Het felle daglicht stroomt binnen. Hij grijpt zijn kletsie en probeert zo snel mogelijk overeind te komen om een aanvaller af te weren. Maar het is geen aanvaller. Het is zijn vader.

“Hier ben je!”

“Vader!” Sicco weet dat hij er nu te groot voor wordt, maar toch valt hij zijn vader om de hals.

“We vonden je mantel, en we dachten...” Heel even kan zijn vader niet verder praten. “Maar je bent er!”

“En moeder? En Hessel?”

“Iedereen is veilig. We zaten in onze stins, daar konden ze niet komen. En toen je oom op het alarm af kwam met zijn mannen, waren die schurken gauw vertrokken. Er is veel kapot, maar dat maken we wel.”

“God zij dank!”

“Zeg dat wel. En deze vonden we ook nog.”

Sicco ziet wat zijn vader omhoog houdt. Het is zijn muntfibula. Dankbaar pakt hij hem aan. Zijn vader loopt de trap op en Sicco wil hem volgen. Maar hij blijft nog even staan en draait zich om.

“Dag Eppo. Ik kom gauw weer terug, broertje. Maar toch hoop ik dat het nog wat langer duurt voor ik echt naast je kom te liggen.”

einde